

Mély-ég objektumok

december-január

Észlelő	Észlelés	Műszer
Babcsán Gábor (Budapest)	6	5,0 L
Berente Béla (Kocsér)	3	25,0 C
Cziniei Szabolcs (Pannonhalma)	1	15,0 T
Kiss László (Horgos, YU)	2	10,0 T
Kónya András (Szomolya)	4	11,0 T
Ladányi Tamás (Balatonfűzfő)	27	8,0 L
Pap Csaba (Veszprém)	3	8,0 L
Papp Sándor (Kecskemét)	4	24,4 T
Polgár Tibor (Budapest)	1+1f	30,0 T
Sápi Csaba (Kecskemét)	3	20,0 T
Sári Attila (Balatonfüred)	7	7x50 B
Szarka Levente (Kecskemét)	4	16,2 T
Szauer Ágoston (Szombathely)	1	11,0 T
Szentaskó László (Budapest)	6	33,4 T
Vincze Iván (Pécs)	3	5,0 L

Összesen 15 észlelő 75 vizuális és 1 fotografikus megfigyelést végzett. Rövidítések: GX= galaxis, NY= nyílthalmaz, PL= planetáris köd, DF= diffúz köd, SK= sötét köd, LM= látómező, EL= elfordított látás, KL= közvetlen látás, T= Newton-reflektor, L= refraktor, C= Cassegrain-távcső, MC= Makszutow-Cassegrain-távcső, B= binokulár, M= monokulár.

Megfigyelőink most először főként az ajánlati listát figyelembevéve végezték észleléseiket. 1990-ben meglepően sok mély-ég megfigyelés érkezett rovatunkhoz: szám szerint 526. Megköszönve a témát aktívan művelő és a rovat céljait rendszeresen támogató amatőrök segítségét, reméljük, hogy ez a tendencia 1991-ben minőségi javulással párosul. A hazai észlelőcsoportok közül a talán legkevésbé "tudományos" alapállású mély-ég észlelők ezután is csak a minél alaposabb vizuális (esetleg fotografikus) megismerést és az információk lehetőség szerinti közzétételét vállalhatják. Célkitűzésünk változatlan: a kevésbé észlelt és közismert objektumok felderítése, észlelése, azonban úgy, hogy a kistávcsöves megfigyelők munkájának is legyen értelme, s publikációs lehetősége!

NGC 2169 NY+DF Ori

5,0 L, 22x: Szerény csillagcsoport, a 4'-es területen 5 különböző fényességű csillag. A nagyítást 90x-esre emelve sem látszik több csillag. (Vincze I.)

5,0 L, 22x: Jól látható megnyúlt alakzat (a rajz szerint 4 csillag és ködösség). További bontás nincs. (Pap Cs.)

5,0 L, 67x: Jellegzetes csillagnégyszögre épülő halmaz, legfényesebb tagja a felbontatlan ST 848 kettős. Az É-i oldalon egy könnyű, eltérő pár. A tagok száma 10, ködöt nem sikerült észlelni. (Ladányi T.)

11,0 T, 54x: A keresőben is látható, a főműszer laza, teljesen bontott csillagcsoportot mutat. Legszembetűnőbb egy fényes csillagokból álló

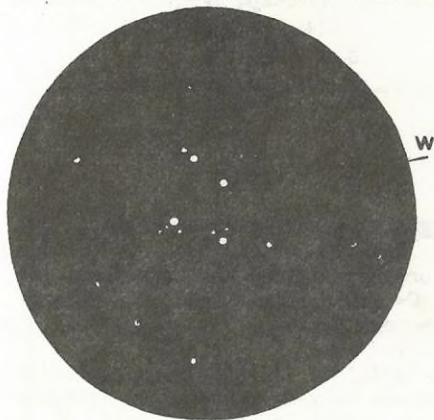
paralelogramma. A halvány tagok 11^m_0 -sak. A DF a gyengébb hmg miatt nem látható (Szauer Á.)

16,2 T, 42x: Ritka, de jellegzetes, torz trapézba koncentrált halmaz. 104x: Teljesen bontott, a DF a K-i csillagcsoport (ez tartalmazza a ST 848-at) körül feltűnően látszik, míg az É-i fényesebb csillagpár körül bizonytalan. (Szarka L.)

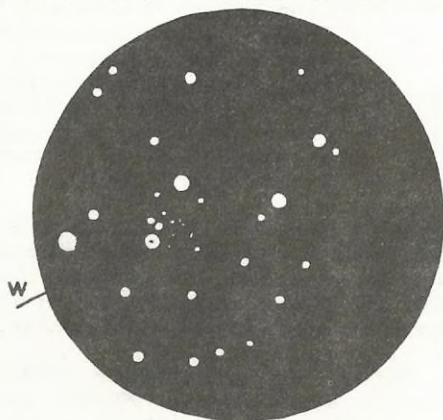
30,0 T, 84x: Fényes csillagokból álló laza NY, talán 17—18 csillag tartozik hozzá. A budapesti légkör miatt a DF nem látható. (Polgár T.)

24,4 T, 120x: Teljesen bontottnak látszó (18 csillag), laza, de jellegzetes alakú halmaz. A K-i peremén fekvő háromszög valójában 6 csillagot tartalmaz. Főcsillaga az ST 848 Ori, mely kb. 2"-es, erősen eltérő (7^m_0 — 8^m_5) sárgás/kékesfehér pár. A DF 200x-osnál a jelzett csoport körül gyanítható. (Papp S.)

)- A halmazt az ST 848 kettős és a nehezen elérhető DF teszi érdekessé. Kistávcsöves észlelőink közül is csak egy személy tett említést a diffúz kördől, de az észleléshez fűzött külön beszámoló szerint párás idő mellett. A DF biztos megfigyeléséhez legalább 10 cm-es átmérő és kitűnő ég kell!

NGC 2169 11 T, 54x, LM= 59'

NGC 2186 20,0 T, 100x, LM= 25'

NGC 2186 NY Ori

5,0 L, 11x: Halvány, kicsi folt a LM-ben két 9^m_0 -s csillag mellett. 25x: Sokkal jobb a sötétebb háttérben; fényes magú ködösség. 75x: K—Ny-i irányban elnyúlt derengés, csak egyetlen csillaga látszik jól. (Babcsán G.)

20,0 T, 100x: A közepes városi égnél nehezen felismerhető a halvány tagokból álló halmaz. Egy szabályos W alakzattól É-ra látszik egy 8—10 csillagból álló sűrűsödés; ez lehet a halmaz magja. További tagok csak sejtethetők 11^m_0 alatt. (Sápi Cs.)

)- A "ködösség" érzete még 25 T-vel 222x-es nagyításnál is fennáll, részleges bontás mellett. Városi háttérnél nehéz a halvány (11^m_5 — 12^m_0) tagok miatt.

NGC 1999 DF Ori

11,0 T, 32x: Jó légkörnél azonnal feltűnő halvány foltocská egy 9^m_5 — 10^m_0 -s csillag körül. 54x: Kicsiny, halvány köd még így is, de egyértelmű. Alakja nehezen határozható meg (ovális?) még El-sal is. (Kónya A.)

20,0 T, 100x: A közepes (városi) égnél is jól látszik a köd központi — néhány ívperc kiterjedésű — vidéke. PA 270° — 300° irányban megnyúltság látszik, de szerkezetéből, felépítéséből, fényességeloszlásából alig érezhető valami. Fényes központi csillagával egy nagyobb plantárisra hasonlít! (Sápi Cs.)

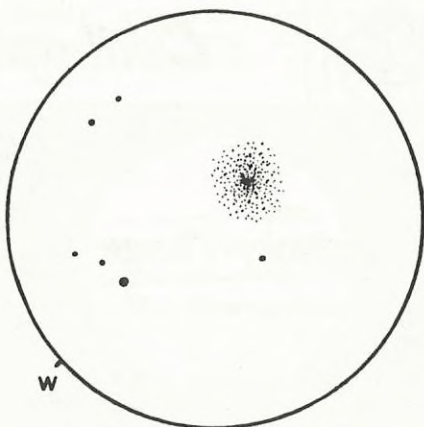
24,4 T, 120x: Jól észrevehető, kissé elnyúlt diffúz fénylés egy 10^m ,0-s csillag körül, talán 2' tájéki lehet, 200x: Elliptikus, egyben enyhén excentrikus is, ÉNy-i fekvéssel. A perifériák igen lágyan olvadnak a háttérbe. (Papp S.)

25,0 C, 94x: A kb. 10^m ,0-s központi csillagot enyhén ovális ÉNy-DK-i fekvésű köd veszi körül. Teljesen planetáris kinézetű diffúz ködfolt! (Berente B.)

33,4 T, 56x: Ködösség egy 9^m — 10^m -s csillag körül. 250x: Nagy és szép ovális ködfolt, K-i csúcsán excentrikus elhelyezkedésű központi csillaggal. Az ÉK-i részen egy fényes "csomó". A köd belsejében sötétebb foltok. (A rajz egyértelműen mutatja a gyűrűszerű ovális szerkezetet! — Pps) (Szentaskó L.)

— Az NGC 1999 Ori diffúz köd esetleg már 6—8 cm-es távcsővel is elérhető kitűnő légkörnél. A $16' \times 12'$ -es ködfelület azonban teljes kiterjedésében csak fotókon látszik. Vizuálisan a centrális 2'—3'-es vidék elég fényes ahhoz, hogy a városi észlelők is tanulmányozhassák. A valójában EM/RF köd igazából csak nagyon jó égnél, elsősorban vidéki háttér mellett mutatja meg a W. Herschel által is említett "belülről lyukas", kissé excentrikus, elliptikus szerkezetét. Az M42—43-ról készített amatőr felvételek némelyikét érdemes lenne tanulmányozni, hogy a mindössze 1°-kal D-re fekvő kis diffúz köd mennyire látszik a felvételeken.

PAPP SÁNDOR

20,0 T

100x

LM= 25'

?

Programajánlat

FVH-találkozó Baján

A FVH 22. találkozóját Baján tartjuk, április 27-én, szombaton. A találkozón az IAPPP magyarországi szárnya is megbeszélést tart. Budapestiek a 7:40-kor a déliből induló gyorsvonattal utazhatnak, mely 10:45-kor érkezik Bajára. A résztvevők a bajai vasútállomáson találkoznak ugyanakkor, majd közösen megyünk a találkozó helyszínére. A találkozó 17:00-ig tart, így mindenki időben hazautazhat.

A programban való részvétellel kapcsolatban (előadás, diák, video stb.) Mizser Attilánál vagy Hegedűs Tibornál (6501 Baja, Pf. 766) lehet jelentkezni.

A találkozón a részvétel díjtalan — várunk minden változós és érdeklődő amatőrt!

Világjáró csillagászok
(előadássorozat az Urániában)

Április 5-én, 12-én, 19-én és 26-án kezdődnek az előadások, 18:30-kor.